

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Några tunnor nyligen inkommen god vinterfrukt äro til köps hos Herr Barthengren.

De som låtet samla söndriga glas, tåktes där om underrätta Herr Joh. Schus; hwilken emot betalning afhämtar hwar glasbit.

Hos Herr Johan Georg Lange, den äldre, finnas Historiska Sjö-Contours och Fruntimmers-Almanachor för tilkommande år, til köps.

En wagn-bod kan mot hyra bekommas hos Guldarbetaren Fernlöf, som yrar sig om priset.

En Clavecin-Solo, samt en dito på Fleuter-traversjere, wäntas på nästkommande Tid dag.

Port-afgiften här i Staden kommer den 13 December at bort-arenderas; hwarom mera härnäst.

Rättelse.

Af lärdafe wårdslöshet, har jag under Helsingörs-Artiklen uti N:o 46 tryckt en orimlighet, twiswelsutan ej första gången. Med tilhjelp af flera Critiska synglas, finner jag nu först, at exemplaret waret felagtigt, at man bör låsa i stället för Stockton Stockholm, och det som förnuftet ej mindre medgifwer, alle från Gøttheborg med sill, i stället för alle från Stockholm med samma wara. Gode Sjöfarare, tager ej illa up, om jag kanske glömer edra caracterer, illa tillkapar edra namn, och det som wårre är, gör undertiden origtiga bestick, och förer er ur segel-leden.

* * * *

Gøttheborgska Magasinet.

Lördagen, den 4 December 1762.

Om Handels-wägen.

Hela werlden wet ungefärligen, hwad handel är, nämligen et byte af waror, på hwilka man satt et wist utstakat wårde, efter des egenkap och tilwerkarens erkända snällhet; et wårde, som tillika stiger eller faller, efter brist eller öfwerflöd på samma waror.

Den handlen, som består uti byte på wara mot wara, är nästan så gammal, som werlden sielf, och gifwes än på sina ställen, t. e. uti Siberien, samt uti Dorfska och Ryfska Lapland, at förtiga flera ställen. Penninge-handlen har omfider upkommet i stället för bytes-handel.

Utän at gå synnerligen in i handels-historien, så wet man, at de Egyptier, Phönicier och Carthaginienser waret de förste Handlande, som wågat sig ut på djupet och långresor. De Romare hafwa ock sedt en blomstrandande handel under deras herrawåde. Sedermera har handlet i andra Nationers-händer, och rotat sig

Ccc

för

först i Wästkland. Et Benedig och Genua sände fordom flotta på flotta til Lewanten och Egypten; samt utdelte i Frankerike, Tyskland och flera Europaiska orter, sina ladningar.

Portugisen och Spanjoren har ordningen därpå tilfallet: desse öpnade en stor segelfart, och befäste sig ej mindre på Africanske, Indiske och Arabiske kusterne, än uti nya werlden; fast Holländaren efteråt bemäktigat sig til större delen Portugisiska handelen.

På slutet har ock Angelsmannen, Fransosen, Swensken och Dansken, tillika med Hamburgaren och flere, följt efterdömet, och gripet an med långwäga handel; så at alla dessa Nationer hafwa werkeligen större eller mindre roffsten uti Ostindien, och på flere handelsplatzar.

Således drifwes nu handel med alla Nationer i hela den bekanta werlden, där man med säkerhet kan anlånda; och gör hwar en sit bästa, at mångla ut hos andre sina waror, så naturliga, som förädlade; och tillika skaffa sig andra begärliga från utländningen.

För at lätta förenämnde handel, har man upfunnet en annan, som kallas Wexel-handel, hwilken drifwes af Banqueurer. Til följe af widlyftiga breswärlingar, bygga desse sin winning och båtnad på et pris, hwilket stiger och faller på hwar ort, alt efter större och mindre tilgång uppå specie mynt; äfwen som förtroendet til wederbörande, och det löpande myntets inre halt, är et stort ögnamärke för Wexel-handlare.

Hos

Hos alla Europaiska Nationer, äro wissa omgåder pålagde både in- och utgående waror, och för at upbära de samma, tullamrar inrättade både til lands och sjös, utmed gränserter och hamnar. Här upgifwa Handlande, som bekant är, förteckningar på waror, som såndas ut, eller införskrifwas, med flera erforderliga omständigheter, rörande deras wigt och mått, eller godhet och andra egenskaper.

Då nu handelswägen intet annat är, än en jämförelse mellan wärdet af de waror, som et land utskappar eller införskrifwer; så rönes des beskaffenhet törhända nog, om man för flera år lägger specialerne för ägonen, och studerar ut hufwudsumman af ut- och införsel, eller hwad allsammans kostat efter almånna pris, tullen oberäknad.

Man gör rådeligast, om särskilte winsten eller förlusten hos hwar Nation undersökes, och sedan samlas i twänne hufwudsummor. Så förbehålles ock, at man ej bygger uträkningen på handel i krigstider.

Det wanligaste inkastet i detta ämne tages af lurenträgerier; och swårigheten kan ej afhjelpas, med mindre dylika Register och Riks-hemligheter bleswo från alla med of i handel stående Nationer meddelta, hwilket utan twiswel är en Politisk ömögelighet. Inmedertid får man åtnöja sig med et utslag, som Wexel-coursen faller; och erkänna de Nationer för mäktigare, som sätta lagar, och werkeligen reglera cour-

Ecc 2

sen

sen på de största handelsorter, än de, som
täckas utan gensägelse råtta sig därefter.

(Påminnelser häremot väntas härnäst.)

Swad nytt i Staden?

Korta Stadsnyheter.

Götheborgske Wexel-coursen.

Onsdagen, den 1 December.

London	- -	103	- -	Dal. R:mt.
Amsterdam	-	96	dub. ufo	W:kt R:mt.
Hamburg	-	96	- -	W:kt R:mt.

Ankomne äro Skepparne James Leighton
ifrån Lieth med barlast, och Jacob Flachsjen
ifrån St. Ubes med salt.

Utgångne äro Skepparne Cornelius Remés
och Omme Elsson til Hamburg, Hans Kree-
riks til Livorno, Ede Dirks til Frankerike
och Douve Pieters til Bremen med sill, Jac-
cob J. de Groot til Amsterdam med järn, stål
och Ostindiskt gods, Alexander Jameson och
Jacob Lyon til Scotland, Martin Misner til
Lewerpol med järn och bräder, John Ross til
Holland med dito, och Joachim Pettersson til
London med järn.

Helz

Helsingör. Den 16 November gingo här-
igenom Skepparne Nils Sabelström och Mats
Andersson ifrån Götheborg til Norrköping och
Stralsund med sill, Nils Natron och Johan
Niclas Wendi ifrån Rouen och Amsterdam til
Stockholm och Norrköping med styck-gods, Je-
remias Blomqvist ifrån Amsterdam til London
med tjära, Daniel Edderman ifrån Lübeck,
Gustaf Kullenberg ifrån Carlserona, och Joh.
Henning ifrån Lübeck til Götheborg med salt,
skäwer och barlast. Den 19 dito, Peter Jo-
hansson ifrån London til Stockholm med styck-
gods. Den 20 dito, Erik Eddergren ifrån
Amsterdam til Stockholm med styck-gods, Lars
Arwidsson ifrån Malmö til Uddevalla med
malt, Olof Hidbom ifrån Amsterdam til Danskig
med styck-gods, Jöns Johansson ifrån Mar-
strand til Stockholm med sill, Johan Ström
ifrån Marstrand til Norrköping med dito. Den
21 dito, And. Matsson ifrån Dublin til Stock-
holm med smör, Johan C. Nohsert ifrån Am-
sterdam til Stralsund med styck-gods.

En tanke.

Den döfwe Cophus låter båda
En Virtuos, at honom skåda,
Som under i Musiquen war.
Jag wil, sad han, beswär ej göra,
En blind, som kan förträffigt höra,
Mig redan til sig budet har.

Ecc 3

Små

Små Kyrko-tidningar.

Om terminen til Prestemöte här i Stifftet kan man ännu ej yttra sig: men sedan den redan tillförordnade Präses, hindrad af opaslighets, sagt ifrån sig Präsidium, har Herr Doctorn och Domprosten Ekebom, på Consistorii tillstyfkan, åtaget sig det samma.

Här wid Gymnasium studera nu 40 Gymnasistefter, hwar.öland äro

Under 15 år	=	=	=	4 personer.
Emellan 15 och 20	=	=	=	31 dito.
Emellan 20 och 25	=	=	=	5 dito.

Summa 40 ynglingar.

Af förenämde Gymnasistefter äro 14 Prestes söner, 5 Borgare-söner, 6 Bonde-söner, 12 af Civil-stat, och 3 af Militair-stat. Utaf dessa äro 12 innehafware af conditioner, och stipendiariet 19 nu för tiden.

I morgon kommer andre collecten, för Herrar, Collegerne wid Cathedral-Scholan härstädes, at insamlas; och hwad wil jag säga i det ämnet? Omständigheterna äro mer än ömmande, och tala til flere löntagares fördel.

I Swenska Församlingen äro nyligen Fru Schiller, eller Margareta Bagge, och Fru Hammarberg, eller Ewa Maria Beyer, med döden afgångne. De öfrige förändringarne wäntas härnäst.

I Kron-

I Kronhus = Församlingen födde 3 barn: Döde i Handtlångare, af fläck-feber, Soldaterna, Anders Norman, 59 år gammal, Esbjörn Zbransson, 34 år, Lind. Hiding och Engberg af dito, Enkan Margareta Pihl, 85 år, af ålder och främpor, Enkan Karin Fallqvist, 56 år, af wärk i lederna, och 2 barn, af köppor och slag.

Rundgörelser.

Herr Bernard Holst, en Sjöman, fordom tienst hos Engelska Handels = Compagniet på Ostindien, och sluteligen Artilleri-Lieutenant uti Indien; dog för några år sedan på Calcutta i Konga = Riket Bengala, och har testamenterat en summa penningar til sine anförwandter. Om de adressera sig til Herr Andrew Clinton wid Krigs-Collegium i London, så underrättar han dem om wägarne. Engelska hufwud = skriften fins hos Herr Benjamin Bagge.

Den 13 dennes kläckan 3 efter middagen, kommer port-afgiften, som är anslagen til barn- och köppymnings-huset här i Staden, och faller uti Kongs = Drottning = och Carls = portarne, at mot arrende uplätas. Hos Botbållaren Borgström, som bor i barnhuset, blifwer man om wilkoren underrättad, där alle som werderbör, tackas uti barnhus-salen infinna sig på ofwanssagde dag och tima. Wid samma tillfälle försäljas ock 3 armböffe = stockar, gjorde af ek, och försedde med beslag, gängjärn och låsar.

Hos Herr Commissarien Selle har en Skeppare satt in 6 stycken store, nymodige, watre och

och fyrkantige järn=ugnar, som skola lemnas til et pris af 45 eller 50 Dal. S:mt, efter inköpet i Carlshamn, hwarifrån de som barlast hitkommet.

Halwa delen af iskällaren wid Kongs=porten är til salu; säljaren bor näst intil Herr Björnsberg på Kongs=gatan.

Om någon wil tilhandla sig Madame Zingrid Nordboms hus och gård, äfwenwäl Tröckeri=Fabriken, kan densamme med Herr Casseuren Asmund Adahl där om accordera och köpa sluta.

Til salu angifwas några par wagns=eller fiske=remmar, hwarom mera på Boktryckeriet samt hos Herr Barthengren.

Den 14 dennes kommer et parti puder=säcket från Martinique at försäljas på Auktions=kammaren, uti mindre och större lotter, som kunnat förut beses hos Herr Karstedt.

Jungfru Lunds hus är til salu, hwarom Hattmakaren Walström yrar sig närmare.

En wagnbod på Kyrko=gatan, hörande til Herr Fernlöf, står ledig at mot hyra bekommas.

Hos Erik Ahlbo på Stampen kan bomull, tjenlig til stopp, erhållas.

Efterlyses et snörlif, af siden=moire med silkes=snoder, gjordt i London, och spingande nytt; historien säger, at det kostat 60 Daler S:mt; hwad saknad för en årlig Handverkare=Hustru så wida fåsångan ej förgår under mistningen.

På Tisdag får man höra en Duette för 2 Violonceller, och en Solo på Flauto=traversiere.

* * * *

Gotteborgska Magasinet.

Lördagen, den 11 Decemher 1762.

Påminnelse mot förra Artiklen, wdrande Handels=wägen.

En fullkomlig kundskap om handels=wägen är den Politiska lyktan, som wägleder dem, hwilke det åligger, at, til et Rikes fördel, främja och utwidga des utrikes handel.

Efter mit och fleras begrep, utmärkes i allmänhet genom det ordet handelswäg intet annat, än sätt och medel at utröna, huruvida en stat winner eller förlorar genom utrikes handel; och i trängare betydelse, sätt och medel at utforska, genom hwilke handels=grenar samme stat winner eller förlorar. En tillförlitelig undersökning om wärdet af in= och utgångne waror är utan all twifwel et medel, at pröfwa stälningen af den stora wigtståten. Om utförelsen öfwerstrider införelsen, sluter man utan feus, at staten winner; och at skidnaden öfver inländske penninge=stocken. En sådan lärdom sträcker sig til hwar handels=gren; och gifwer rik anledning, at

DD

at